

KITARTÁS

A „KITARTÁS” KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 19.
Ahol előfizetések és hirdetések felvételnek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TURTSÁNYI VILMOS.
Máv. fogalmazó.

A »Kitartás« egyesület alapszabályait a nmélt.
m. kir. belügyminiszterium 132.142.908. szám alatt
hagyta jóvá. V a.

Előfizetési ár egy évre 6 kor. Egyes szám ára 50 fill.

Értesítés.

Értesítjük tagjainkat, hogy az egyes csoportok után járó tagdíjakat további értesítésig a következőkben állapítottuk meg:

az A) csoportba tartozó tagok havonta	5— K
a B) csoportba tartozó tagok havonta	3-80 K
a C) csoportba tartozó tagok havonta	3— K
a D) csoportba tartozó tagok havonta	2-40 K

fizetnek.

Az igazgatóság.

Szemlélődés.

A kitörő vihar előtt minden élő lény ijedve siet, fut biztos menedékhelyet találni és még az öntudatlan növényzet is mintha meghajolna a félelemtől, bágyadtan hajlik a föld felé.

Pedig a viharok nemcsak rombolnak, hanem a megnyilvánuló élet fejlődésének újabb feltételeit is meghozzák. Megtisztítják a levegőt a benne keringő portól és más káros anyagoktól, eloszlatják a nehéz levegőnek minden hervasztó forrását és üde frissességgel árasztják el az eltikadt természetet.

A közelmúlt időben a mi intézeteink, felett is tisztító vihar vonult végig. Ez a vihar azonban nem természetes uton keletkezett, nem szükségszerű folyómánya volt a megújodásnak, hanem oly bomlasztó elemek elhatalmasodása okozta azt, melyek létezéséről eddig senki sem tudott. A vihar elmúlt, nem tudott kárt okozni, ellenkezőleg nagy hasznot hozott intézeteinknek azáltal, hogy taglétszámunk azóta egyre gyarapodik.

Még ugyan nem száradt fel a levert piszok és kerülgetése folytonos bosszúságot okoz, de semmiféle veszedelmet nem rejt magában, ha csak azokra nézve, akiknek a felidézett ellentétekért majd felelni kell.

Tagjaink megnyugtatósára mondjuk, hogy intézeteink nem károsodtak azzal, hogy néhány oktalan ember fejével nekiment a falnak. Tagjaink meggyőződhetnek arról, hogy nem fordult fel a világ, nem

mentek tönkre intézeteink, daczára annak, hogy Brüll Lipót kénytelen volt lemondani arról a mellékkeresetről, melyre előleget is felvett, amelyért azonban munkát nem teljesített. Arról azonban nincs feljegyzésünk, hogy Brüll ur *valaha egy fillér tagdíjat* fizetett volna; azt azonban tudjuk könyveinkből, hogy pénzeket felvett *ez ezért intézeteink ellenségeivel* ő tartott haditanácsot a Keleti-kávéházban.

Mindezek után pedig ámulattal tapasztaltuk, hogy ő feltűnt intézeteinket az ügyvezető igazgatótól, akinek egész vagyona intézeteink érdekében le van kötve. Ő tesz jelentést olyan dolgokról, melyek nem történtek meg és ő bolondit még három embert, hogy magával rántsa őket annak a nagy és súlyos következményekkel járó felelősségnek a viselésében, melyről ezeknek talán sejtelmünk sines. Ő, aki ugy az egyesület, mint a szövetkezet köteikéből rég ki van zárva. És vele lármáztak azok, akiknek csak adósságaik vannak intézetünknel, talán azért, hogy adósságaikat feltették. Azt azonban sem Brüll, sem pedig társai nem vitathatják el az ügyvezető igazgatótól, hogy az ő működésének eredménye, hogy a szövetkezet és egyesület, melyek 1903-ban, mikor ő a vezetést átvette, súlyos anyagi körülmények között voltak, ma odáig fejlődtek, hogy a szövetkezet 400,000 kor. évi üzleti forgalommal dolgozik, az egyesület pedig, daczára a sok halálesetnek, 60,000 korona tőkével rendelkezik. Ez pedig mind úgy történt, hogy intézeteink kötelezettségeiért mindig és mindenütt az ügyvezető saját személyével és vagyonával kezkeskedett, amit Brüll urról és társairól soha senki sem hallott.

Önként felvetődik az a kérdés, hogy ezek az emberek, akikkel az ügyvezető 7 évig dolgozott együtt, akik tehát az ügyvezetésről és annak minden mozzanatáról közvetlen tapasztalattal bírtak, akik hét éven keresztül minden közgyűlésen az ügyvezetővel együtt kapták meg a felmentvényeket, miután minden közgyűlésnek a helyes és czélszerű ügyvezetésről tettek jelentést, miért állanak elő éppen azok most olyan panaszokkal, melyeknek tárgyai azok a cselekmények, amik több évvel ezelőtt történtek és a mikről évek óta tapasztalatból tudomásal kell birniok s tudomással birnak külö-

nösen arról, hogy azok a cselekmények, amenyiben megtörténtek, nem hibák, hanem az intézetek érdekében kifejtett tevékenységek. Ezek az emberek tehát *tudva és akarva valóban világításban* állították be az eseményeket, midőn az ügyvezetőt jobb tudomásuk ellenére valótlán vádakkal illették.

Hogy ezekkel az ügyvezető kiméletlen elbánást tanusított, annak egyedüli oka, hogy jogosulatlan önérdékeik kielégítését annyira előtérbe tolták, *hogy ezen működésünk már egyenesen az intézetek létérdekei ellen tört.* A gyümölcseit ennek az aknamunkának már is élvezhetjük abban, hogy a volt intézeti ügyész *tízezer koronát* perel jogtalanul, miután ezekkel az emberekkel éjjeleket korcsmázott és kávéházakban összejöveteleket tartott, ahol arról tanácskoztak, hogy ki milyen jövedelmet kapjon az intézetek rovására.

Ezek után talán mégis ki fog tűnni, hogy kik azok, akik az intézet érdekeit képviselik, azok-e, akik a jelenléti és terjesztési díjakat vették fel csak és azért háborogtak, hogy nem kaptak eleget; vagy azok, akik a legnagyobb erőfeszítéssel szembe szállottak velük és lehetlenné tették érvényesülésüket. A harc már eldőlt, most még csak a tisztogatás kellemetlen munkája van hátra. De azzal is el fogunk készülni közös egyetértéssel és erős akarattal.

A továbbiakról ma még nem akarunk beszélni, csak arról, hogy ennek az ügynek teljes megvilágítására törekszünk, amikor ki fog tűnni nemcsak a felhozott vádak alaptalansága, hanem azok értelmi szerzőinek rosszszisztemisége is.

Ez azonban már csak magánügy és nem befolyásolja intézeteink fejlődését és gyarapodását, annál inkább, mert vezetőségünk kiváló munkaerőkkel rendelkezik, akik minden tehetségükkel előrehaladásunkon működnek.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények:

1. Az egyesület minden tagja neje halála esetén 400 kor. segélyben részesül.
2. A tag halála esetén annak kedvezményezettje,

Jánost, aki észrevehetően derűs hangulatban látta maga előtt bókolni a számok száraz spionját és az intrikák életrelő rendezőjét. A mulatságos vezeklés után hatalmas lendületű beköszöntőjét mondta el az elnökgazgató. Szakítva a megszokott sablonokkal, a nyilvánosság előtt és a nyilvánosság számára, a Máv. minden kérdését felőlele nagyszabású programbeszédében a legnagyobb nyíltsággal mutatott rá az új elnök a rossz adminisztrációra, a könnyelmű gazdálkodásra, a csökkenő jövedelmezőségre, a fegyelemnek a személyzet körében való megerősítésének szükségére s arra az egész rendszertelenségre, amelyet a kereskedelmi miniszteriumnak hatásköri tulterelésben és amellet teljes tehetetlenségben szenvedő vasuti osztálya a legutóbbi években a Máv. legfőbb vezetésében inaurálta. Hieronymi Károly az új miniszter, a hozzáértő szakember gyors pillantásával azonnal megállapította a Máv. mai bajainak igazi okait, amit Marx János beszédében az a passzus sejtet velünk, amelyben bejelenti, hogy a miniszter úr a Máv. igazgatóságának teljesen szabad kezet adott.

A bejelentett decentralizáció, ha helyes alapelvek szerint történik meg, talán hozzájárulhat a mai lehetetlen állapotok szanálásához, de legfőként, — amit Marx János beszédéből szintén kiérünk — a Máv.-nak üzletszerű vezetése az az elengedhetetlen követelmény, mely a mai deficites államvasutaknak megfelelő jövedelmezőségét és kifogástalan üzemét elsősorban biztosíthatja. A decentralizációnak és az adminisztráció egyszerűsítésének is ezt a legfőbb szempontot kell szolgálnia. A Máv., mint az államnak legértékesebb vállalkozása ne hatósági szerepekben tetszelegjen magának, hanem az élelmes és ügyes kereskedő fürgeségével és gondosságával iparkodjék üzletét jövedelmezővé és virágzóvá tenni. A személyzettel való jó bánásmód az okos üzletember részére szintén csak hasznot hajtó lehet és ha Marx Jánosnak a szolgálati főnökökhöz adresszált szövege a személyzettel szemben szigoruan végre is fog hajtani, úgy annak a Máv.-ra és a Máv. financiaira lesz mindenekelőtt meg a maga kétségtelenül üdvös hatása.

A tisztelgés külső lefolyását Marx János beszédének szósznerinti közlése mellett az alábbiakban adjuk:

Az államvasutak tisztikara délben 12 órakor tisztelgett Marx Jánosnál, az új elnökgazgatónál. A tisztelgők sorában voltak Kotányi Zsigmond, Geduly Gyula, Szájbéli Kálmán és Neugebauer Győző máv. igazgatók, Papp János, Kiss János, Darvay Károly igazgatóhelyettesek, Kalmár Ernő, Forray Gábor, Steijszkal József, Lendvay Márk, Horánszky főfelügyelők, Ofner József, Décsy Lajos, Görgey László, Jármay Gyula, Ularik Gyula, Bacsinszky Vladimir, Sztankovics Aladár és Kásevich Tivadar üzletvezetők, Hajnal Vilmos, Hollán Sándor miniszteri osztálytanácsosok, Tóthfalussy József dr. igazgatófőorvos, Bene György, Tárnoki Mór főfelügyelők, Daróczy Rezső és Lachnit József pályaudvar-főnökök stb.

Neugebauer Győző igazgató tolmácsolta az elnökgazgató előtt a tisztikar tiszteletét és ragaszkodását és biztosította őt arról, hogy mindnyájan odaadó, buzgó

munkatársai lesznek. Méltóságod kinevezése — mondotta — egyuttal érdemeinek elismerése, kiváló kitüntetés is, amely a személyzet körében a legrokonszenvesebb visszhangot keltette.

Marx János elnökgazgató az üdvözlésre a következő beszéddel válaszolt:

Fogadják hálás köszönetemet érzelmeik kifejezéséért. Örömmel ragadom meg ezt az alkalmat, hogy azért a tevékenységükért, amelylyel már eddig is engem támogatni szivesek voltak, köszönetemet fejezzem ki.

Ezen kiváló megtiszteltetés, amely bennünket ért akkor, mikor az elnöki szék végeleges betöltésénél a kormány bizalma felém fordult, amikor ezt a szék véglegesen is én foglalom el, erkölcsi és majdnem mondhatnám becsületbeli kötelességemmé teszi, hogy azoknak a várakozásoknak, amelyek az én kinevezetésemhez fűződnek, tehetségünkkel eleget tegyünk.

De ez a feladat, tisztelt uraim, nem olyan könnyű, mert ha lelki szemeimmel végigtekintek a gondozásunkra bízott magyar államvasutak országos hálózatán, amely megközelíti már a tízenyolc ezer kilométert és ha vizsgálat tárgyává tesszük ennek a nagy, úgy közgazdasági, mint pénzügyi, tehát államháztartási szempontból, végtelenül fontos intézet szétágazó szolgálati ágazatainak adminisztrációját, akkor a szükséges és fontos teendőknek, ujtításoknak egész sorozata tárul elénk. Elsősorban is azt hiszem, helyre kell állítanunk ebben a testületben az egészséges karszellemet, ki kell irtani a csiráját is a vizsálykodásoknak. Mi egymásra vagyunk utalva és csak kéz kezet fogva fogunk eleget tehetni azoknak a nehéz feladatoknak, amelyek gyakran, igen gyakran, ránk hárulnak és néha emberfeletti tevékenységet is követelnek. Ez meg nem változhat, ez a vasuti üzem természetével jár együtt.

Ha a karszellemet a jelzett irányban fogjuk fejleszteni, akkor meg fog szilárdulni evvel egyidejűleg a szolgálati rend és fegyelem is. A vasuti szolgálat örökös küzdelem és háboru, különösen a forgalomnak jelenlegi, átalakulóban levő nehéz helyzetében. Háborut pedig csak fegyelmet hadsereggel lehet sikeresen megvívni. Én fegyelmetartás alatt nem kegyetlenséget értek. Távol áll tőlem. A fegyelmetartás alatt én felülről lefelé az igazi humanizmussal és jóindulattal párosult igazságos szigorot, alulról felfelé a loyális tisztelet és feltétlen szolgálati készséget és engedelmisséget értem. Enélkül el nem lehetünk és ebben mindenkinek, aki erre hivatva van, teljes szigorot kell kifejtenie. Ha a karszellemmel ily irányban való fejlesztését és megerősítését elértük, akkor, azt hiszem, sokkal könnyebben oldhatjuk meg a műszaki téren reánk váró nagy feladatokat és könnyebben fogjuk megszüntethetni az adminisztrációban ma észlelhető bajokat is.

Az ilyen fegyelmezett karszellemmel minden intézetnél, de különösen a vasutaknál alapfeltétel. Arra kell törekednünk, hogy a karszellemmel oda fejlődjék, miszerint mindenki büszkeségének tekinthesse, hogy ennek az intézetnek tagja lehet. Olyanokat, akik hűtlenül a munkaadó ellen fordulnak, ne tőrjenek meg tagjaik sorában. (Élénk helyeslés.)

Ehelyütt bejelentem, tisztelt uraim, hogy én a személyzet szocziális, saját erkölcsi és anyagi javítására irányuló mozgalmait a legéberebb figyelemmel kísérem (Lelkes éljenzés) és amennyiben az fegyelmezett formában nyilvánul meg, a legteljesebb jóakarattal és jóindulattal viseltetem irányában. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) És meg lehetnek róla győződve, tisztelt uraim, hogy e tekintetben a személyzet érdekét, úgy, mint eddig tettem, mindenkor a legmelegebben fogom szívemen hordozni. (Lelkes éljenzés.) Ellenben nem fogok megtérni semmiféle olyan agitációt, vagy mozgalmat, amely üszköt dob személyzetünk körébe, amely a szolgálati rend és fegyelem rovására, a személyzet békés mnnkálkodását és nyugalmát zavarhatná meg. Ebben, kérem, hogy mindenki a maga körében a leg-hathatósabban méltóztatassék engem támogatni. (Zajos helyeslés.)

Szükségesnek tartottam ezt elmondani, mert, mint már említettem, én a fegyelmetartást tekintem elengedhetetlen alapfeltételnek a vasuti szolgálat jó végzésére és arra, hogy a ránk bízott élet- és vagyonbiztonságot kellően megóvhassuk. Enélkül én jó vasuti szolgálatot el nem képzelhetek. (Ugy van!)

Ha mi ezt a karszellemet és a fegyelmetartást ebben az irányban érvényesítjük, akkor, mint már mondtam, sokkal könnyebben fogjuk teljesíteni azokat a feladatokat, amelyekre ő méltósága is helyesen rámutatott és amelyek különösen adminisztrációnk javítására céljából okvetlenül szükségesnek mutatkoznak. Nem akarok itt részletekbe bocsátkozni, de mégis szükségesnek tartom, hogy már most rámutassak azokra az irányokra, amelyeken legelőbb is haladnunk kell és ahol a bajok orvoslása a legsürgősebb.

Gyakoriak a panaszok — és el kell ismernem, jogosak is — hogy a Máv. adminisztrációja nehézkes és lassu. Aki igazságos akar lenni, annak el kell ismernie, hogy ez a szemrehányás jogos. Feltétlenül oda kell tehát törekedni, hogy adminisztrációnk egyszerűsítették, gyorsították és ezáltal olcsóbbá is tétessék. Elsősorban elérhetni vélem ezt az által, ha az okszerű és helyes decentralizáció elvét követjük. Azokat a dolgokat, amelyeket az üzletvezetőségek vagy még alsóbb hivatalok is jól, gazdaságosan és célszerűen elintézhethetnek, azokat nem szabad megtartani a felsőbb hivatalnál, hanem ki kell adni az alsóbb hivatalhoz. Természetes, hogy ebben bölcs mérsékletet kell tartani, különösen gazdasági tekintetből, mert amit ma egy helyen el lehet végezni négy vagy öt emberrel, azt nem szabad szétszórni, mondjuk 12 vagy 15 helyre. Mindazonáltal ezt az irányt feltétlenül követnünk kell és nagy megnyugvásomra és meglegedésemre szolgál, hogy itt kijelenthetem, hogy ez a nézetem teljesen fedi a kereskedelemügyi miniszter ur akaratát és intencióját. *Ő excellenciája már most is megtette azt, hogy teljesen szabad kezet adott a Máv. igazgatóságának, amennyire ez jelenlegi ügyrendünk keretében egyáltalán lehetséges.* (Zajos éljenzés.) Egy további lépést is kívánok legközelebb tenni, t. i. a revizióknak egy formáját meg kívánám szüntetni. Az igazgatóság-nál ez idő szerint a főosztályokon kívül van még szakosztály és ügyosztály. A

személyes felelősség elvének kellő ki-domborításával odatöreksem és azt czé-lozom, hogy az egyik osztályt, illetve a revíziót megszüntessük. Lesz csak egy osztály a főosztályon kívül, aminek az lesz a nagy haszna, hogy az illető osz-tályok nemcsak közvetlenül érintkezhetnek igazgatóikkal és így teljesen érvényesül-hetnek is, hanem az is, hogy az osztá-lyok vezetői nem lesznek úgy, mint az ügyosztályvezetők, a felügyelői ranghoz kötve, hanem elérhetnek magasabb ran-got is. Ez tehát nemcsak a szolgálatnak, hanem a személyzetnek is előnyére lesz. (Zajos eljenzés.)

Az igazgatóság keretében még a segéd-hivatali teendők körül mutatkozik szük-sége az egyszerűsítésnek és javításnak, illetőleg gyorsításnak. Itt arra töreksem, hogy nálunk is lehetőleg meghonosítsassék a poroszoknál meglévő rendszer, amely igen nagy egyszerűsítést jelent és nagy előnnyel jár. Decentralizálni óhajtom azokat a teendőket, amelyek az alosztá-lyoknál maguknál is elvégezhetők és azokat ezen osztályokhoz kívánom be-osztani. Felesleges például, hogy minden legkisebb ügyirat, amely bejön ide, borítékkal láttassék el, ami napokat vesz igénybe, hanem a rövid uton való elinté-zésre kívánok rátérni — amennyire csak lehet — az osztályokban. Természetesen, hogy ez megint növeli az illető osztályok felelősségét és ott a lelkiismeretesebb és leg-pontosabb eljárást kívánja meg. (Ugy van!)

Egy másik körülmény vagy jelenség, amely igazán aggasztó és amelyet már évek óta tapasztalunk, a vasut üzleti jövedelmezőségének rohamos hanyatlása. A mi kiadásaink nincsenek helyes arány-ban bevételeinkkel. Ez az ország nem nélkülözheti a kamatokat azon nagy tőke után, melyet a vasutakba befektetett és amely már a 3 milliárdot megközelíti. Más gazdag államokban is odatörekednek, hogy az államvasutakba befektetett tőke meg hozza a kamatját. Egyrészt tehát oda kell törekedni, hogy a kiadásokat apasz-zuk, másrészt, hogy a bevételeket fokoz-zuk. Ez utóbbi leginkább csak díjszabási téren érhető el. Ez nem az én hatás-körömbe tartozik, efelett a kereskedelem-ügyi kormányzat dönt. *De én úgy látom, hogy amikor ebben az országban minden meg-drágult, akkor nem indokolt, hogy példának okáért a mi díjszabásunk legyen a legolcsóbb az egész kontinensen.* Hogy kiadásaink apasztására mely téren kell törekednünk, e tekintetben nem akarok most részle-tekbe bocsátkozni. Hiszen minden tér alkalmas erre. Mégis nagyjában csak a fővonásokat akarom jelezni. (Halljuk!)

Meltóztatnak tudni, hogy a leltári tárgyak és különböző anyagok beszerzésére egy eszten-dőben kiadott összeg 1908-ban már 112 millió koronára rugott. Ez a nagy összeg egymagá-ban mutatja vagy indokolja és remélni en-gedi, hogy itt nagy megtakarítások érhetőek el. Az anyagbeszerzés, de különösen a tömeges anyagok, a pályafentartási és műhelyi anyagok beszerzése körül a leg-nagyobb lelkiismeretességgel kell eljárni a készletek megállapításánál és a szükség-letek kiszámításánál. Tulságos beszer-zésektől feltétlenül tartózkodni kell, mert ezek nemcsak, hogy az anyag hasznára nin-csenek, hanem a forgó tőkét is felesle-gesen terhelik. (Ugy van!) Én tehát kü-lönösen azokat az urakat, akik itt jelen

vannak és általuk az egész személyzetet, amely ezekkel az ügyekkel foglalkozik, felkérem, hogy az ügy fontosságánál fogva erre kellő gondosságot és lelki-ismeretességet fordítsanak. Nagyobb meg-takarításokat lehet elérni, természetesen a pályafentartás körül is. Én ezuttal csak azokat a szolgálati ágakat emelem ki, ahol nagy összegek merülnek fel. Az egyes vonalak fentartásánál kellőképpen disztigálni kell. A pályafentartásnak szoros kapcsolatban kell állania a for-galmi viszonyokkal. A pályát úgy kell tartani, ahogy a forgalom biztonsága megköveteli. Fővonalokon természetesen ahol nehéz mozdonyok és gyorsvonatok járnak, indokolt, hogy a pályát mindig a legelőkeltebben tartassuk fenn. De helyi vasutakon és mellékvonalakon takaré-koskodnunk kell és a pályát csak úgy kell fentartanunk, hogy a forgalom biz-tosságának megfeleljen. A helyi érdekű vasutakon a pályafelügyeleti szolgálat egyszerűsítése úján érhető el nagyobb megtakarítás. Erre nézve különben máris megtették a kezdőlépések. Hasonlóképp állunk a vontatási szolgálatnál, ahol különösen a szén és egyéb fogyasztási anyagok gazdaságos kezelése és felhasználása által érhető el nagy megtakarítások. A műhelyi megtakarításnál arra kell töre-kednünk, hogy műhelyberendezéseinkkel lehetőleg megfelelhessünk. El kell választani a futó javításokat a főjavításoktól, a mozdonyoknál és a kocsioknál egyaránt.

Komplikált és nagyon szétagázó ad-minisztrációknak egyes szolgálati ágainak sok pontjára mutathatnánk még rá. Nem akarom ezt most tenni, hiszen ez most nem feladatom és hivatásom. Rá fogunk térni mindezekre a kérdésekre, mert ha már vállaltam ezt a fontos állást, át-érezem azt a felelősséget is, amely ezzel jár és reményem és bizton várom az uraktól, hogy ezen feladatom teljesítésé-ben teljes odaadással és meleg szeretettel támogatni fognak. (Lelkes eljenzés.) Vi-szont megígérhetem, mint már említettem, hogy mindenkor azon leszek, hogy önök-nek nemcsak a köteleességteljesítést szigoruan megkövetelő főnökük, hanem igazi jóbarátjuk is legyek, akihez, ha bajban vannak bizalommal fordulhatnak. (Hosszas, lelkes eljenzés). És ezt nemcsak a magam részére ambicionálom, hanem megköve-telem mindenkitől, aki főnöki állásban van, hogy az ilyen benső, de fegyelmezett szolgálati viszony helyreállítására töre-kedjék. (Eljenzés.)

Egyet kívánok még itt megemlíteni, mielőtt zárószavaimra térnék át. *Az új szolgálati és illetménysszabályzat tekintetében annak életbeléptetése óta mindenféle tapasztalatokat tettünk. Kétségtelen, hogy vannak benne határozatok, amelyek módosítást, javi-tást igényelnek.*

Ennek teljes tudatában vagyok és törekvésem oda irányul, hogy ezek a módosítások, amelyek azonban sohasem fognak a személyzet hátrányára szolgálni, keresztülvitessenek. (Hosszantartó eljenzés és taps.) Természetes, hogy ez nem csu-pán tőlem függ, mert hiszen ehhez tör-vényhozási intézkedés szükséges.

Köteleességet teljesítek, amikor az urakkal közlöm, hogy ez idő szerint olyan miniszter áll a kereskedelmi kormányzat élén, aki nemcsak kiváló szakértelemmel irányítja ennek az intézetnek is az ügyeit,

hanem aki meleg szeretettel viseltetik a személyzet irányában. (Lelkes eljenzés.) És talán örömeire fog szolgálni annak a hire, hogy régóta táplált kívánságunk, *a nyugdíjpótló-intézmény már legközelebb a megvalósítás stádiumába jut.* (Hosszantartó, lelkes eljenzés.) Remélem, tisztelt uraim, hogy önök a miniszter ur öcczellencziájá-nak ezen nagyjóságát odaadó és szeretet-teljes szolgálattal fogják meghálálni. (El-jenzés.)

Ezzel, tisztelt uraim, nemcsak maguk-nak, de a gondozásukra bizott nagy ügy-nek, valamint a hazának is szolgálatot fog-nak tenni. Ezzel zárom beszédemet és ké-rem, hogy az urak engem továbbra is meleg barátságukban megtartani sziveskedjenek.

Perczekig tartó lelkes eljenzés és taps követte az elnökgazgató szavait. Marx János elnökgazgató ezután kezét fogott az osztályok vezetőivel és velük hosszabb ideig fesztelen beszélgetést folytatott.

A tisztelgés után a kereskedelemügyi miniszterium vasuti osztálya, a máv. igaz-gatók és az üzletvezetők tisztelegtek külön az elnöknel.

Marx János, az új elnökgazgató.

Örömmel és a megelégedés legőszin-tébb érzésével köszöntjük Marx Jánost új, diszes méltóságában. Elnökké történt kinevezetésével egy egész életet betöltő hűséges és becsületes munka nyerte el jutalmát. Az elnöki állás diszt és tiszte-letreméltó súlyt nyer általa, akit mindenkor a feltűnést nem kereső szorgalom, tudás és a nemes emberi érzések jelle-meztek. A magyar királyi államvasutak személyzete körültekintő, hozzáértő fő-nököket és minden izében jó embert kap Marx Jánosban, aki végre az elnöki állás-ért vívott nagy tülekedésből — melytől különben az ő személye mindig távol állott — győztesként került ki. Ez a győzelem azonban nemcsak Marx János-nak, az új elnökgazgatónak győzelme, de győzelme egyúttal a jövő fejlődés szempontjából a magyar közlekedésügy-nek is. A vasuti politikának leghivatottabb, legképzettebb és legtudósabb képviselőjét birjuk ma Marx Jánosban, akinek műkö-désére éppen a jelen pillanatban van szüksége a magyar államvasutaknak. Meg vagyunk róla győződve, hogy az ő kezé-ben a máv. üzemképessége és jövedel-mezősége új, egészes fejlődésnek néz elé.

Itt adjuk az elnökgazgató életrajzát:

Marx János 1850-ben született Csákányon, Vas megyében és tanulmányait Sopronban és Szombathelyen végezte, majd Grácban mér-nöki oklevelet szerzett s a tiszavidéki vasutak-hoz került vasuti mérnöknek. Innen a kassa-oderbergi vasuthoz ment, ahol vicomte de Maistre igazgató kívánságára az üzletigazgatást tanulmányozta s letette a kereskedelmi, katonai, távírói és állampénztári szolgálatból a vizsgákat. Ezután Oderbergben, majd Teschenben telje-sített szolgálatot a fiatal mérnök, akit később a magánvasutak felügyelőjévé nevezett ki Ordódy közlekedésügyi miniszter s ezzel össze-kötöttesbe jutott az államvasutakkal. Baross Gábor innen zágrábi vasuti üzletvezetővé ne-vezte ki s itt három évig eredményteljesen működött. Azután a budapesti üzletvezetőség élére állította Marxot, akivel egy évvel később mint a Máv. igazgatójával találkozunk, majd mint a közlekedési osztály legfőbb vezetőjével. Ez állásában tizenkét évig működött, míg 1905-ben a Máv. helyettes igazgatójává nevezték ki.

A méhészetről.

Május hava tulajdonképpen a méhekre nézve az a hónap, mely életképesség és fejlődés tekintetében a legfontosabb.

Ez a hónap szolgáltatja mindazon anyagokat, melyek egyrészt a szaporulatra, másrészt az életfenntartásra szükségesek és a melyekből ha a méhek bőven arathatnak, gazdájuknak is bőségesen marad.

Sajnos azonban az áprilisi időjárás, mely eleinte kedvezőnek ígérkezett, később oly zordon végződött, hogy a méhek — az országban általában beállott nagy fagyok és hidegek miatt — a gyümölcsfák és egyéb korán virágzó növények virágjaiban képződő édes nedvekhez nem igen jutottak.

Ez pedig olyan baj, mely a méhészt a méhcsaládok fentartása szempontjából fokozott figyelemre inti, nehogy éhen pusztuljanak, avagy elgyengüljenek. Gondosságát melyet inséges időben rájuk fordít, jó idő és virány mellett 100-szorosan visszaadják.

E hóban remélhetőleg az időjárás jobbra fog fordulni, ami tekintettel arra, hogy ezen hónapnak a növényzetéből a fohordás történik, nagyon szükséges, hogy kielégítő eredményt lehessen elérni.

Május hóban virágozik a *gesztenyefa*, mely mézet és mézgát, továbbá a *Rezeda* mely himport, a fekete szeder és málna, a zsálya, a kakukkfű, a buzavirág, a lóhere, a vadrózsa melyek mézet és himport szolgáltatnak, és végül a hó végével az akác, mely illatos és édes nedvűjével a méhek kánaánja, de egyuttal a méhészt szüretje is.

Tekintettel arra, hogy ezen hónapban a gyümölcs és egyéb áprilisi hóban virágzó növények — az állandó hideg idő-

járás miatt, a méheknek nem voltak megközelíthetők, a serkentési etetést lehetőleg nagyobb adagokban — kell alkalmazni, hogy a méhek mindazt megtalálják, amit a természet-mostoha időjárása tőlük megvont. (Eleinte $\frac{2}{3}$ -rész méz $\frac{1}{3}$ viz, később $\frac{1}{3}$ -rész méz $\frac{1}{3}$ viz cukoroldat ugyanazon arányban alkalmazható.)

Ha szükség van, ne feledje a méhészt a fészkeknek már közölt módon való bővítését sem a fiasítás számára.

Az így ellátott családok fejlődése, illetve erősbbödése szemmel láthatólag nő s nagyobb méhesek anyatörzseinek megválasztásánál mérvadó, mert csak erős családokból készíthető *műraj*.

Mit értünk rajzás alatt?

Egy család szaporulatát, mely utódokat nevel és hajlékát az ifjú családnak engedi át. A kivonult család pedig az öreg anyával újabb hajlékot keres, hogy tovább szaporodjék.

Szalmakasoknál, a rajzás természetes, míg a kaptáraknál a szabadba való kirajzás műraj készítése által megakadályozható.

Mi az a műraj?

A műraj egy vagy két esetleg három családnak szétosztása.

Műraj készíthető anyával vagy anyá nélkül és pedig a következő módon;

A műraj készítéséhez erős kifejlett családok szükségeltetnek.

Ha anyával történik, akkor a következőket kell figyelembe venni:

- 1) erőteljes-e az anya, ami a tömör fiasításon ismerhető meg;
- 2) erőteljes-e a nép azokban a kaptárakban, amelyből műrajt kívánunk készíteni.

Az eljárás a következő:

A műraj készítésre három erős csa-

ládót szemelünk ki; ezen három család egyikéből azon keretet, melyen az anya van a méhekkal együtt a keretbakra helyezük, és pótoljuk a kaptárban a hiányzó keretet. A második és harmadik kaptárból kiveszünk annyi *fedett fiasításos lépett* (anya nélkül), amennyivel gondoljuk, hogy szép erős rajhoz juthatunk. Ezen kiszedett kereteket egyenként a keretbakra helyezük és kissé erősebben megfűstöljük, hogy egyenlő szaguakká legyenek. Az így praeperált műrajt a már előkészített kaptárba tesszük és vízzel, mézzel és üres léppel látjuk el, hogy az anya petézhesen.

Azon kaptárban, melyből az anyát elvettük, a méhek hamar észreveszik anyátlanságukat és anyabölcsök készítéséhez fognak egy dolgozó méhsejtből levő petesejtből.

Az ily módon készült műraj gondo- zandó, mert a második és harmadik családból a fedett fiasításos lépekkel áttett méhek legnagyobb része ugyan még röpképtelen fiatal, de igen sok külső munkát végző méh is kerül a műrajhoz és ezek a röpképes öregebb méhek az anyatörzshöz ismét visszatérnek, tehát nagy figyelem fordítandó a műrajokra.

Anyá nélkül műrajt csakis petés vagy egy-két napos kukaczczal lehet létesíteni és pedig a fentemlített módon.

Mindkét esetben egy a műraj, mint azon családok, melyekből műraj készített figyelemmel kísérendő, s a műraj kellő táplálékkal (méz és himpor) és vízzel ellátandó.

Miképp lehet a természetes rajzást felismerni?

Erős családoknál, melyek már kifejlődtek és melyeknél az anya heresejtek bepetezésére adja magát, ott meg van már a szaporodás biztos jele, amit egy

Az üstökös.

Érdekes megfigyelni azokat a jelenségeket, amelyeket koronként egy rendkívüli égi tüne- meny, mint pl. a napfogyatkozás, holdfogyatkozás, egy-egy üstökös megjelenése idézett elő az emberi lélekben. Az ókori népeknél a nap- vagy holdfogyatkozás közvetve néha országok sorsára döntő befolyással volt, mert megtörtént, hogy egy különös, előtűnik megmagyarázhatatlan égi jelenség ijesztő hatása alatt, a vezér elhalasztotta a döntő ütközet napját, mivel a katonaság vonakodott fegyvert fogni. Könyvtárakat tesz ki azon sok fejtegetés és magyarázat mennyisége, amelyeket a középkor népei üstökös megjelenéséhez fűztek. Isten haragjának megnyilvánulását látták az égi vándor feltűnében, a közel fenyegető veszedelem vagy háboru előhírnökének tartották a »világcsavargókat«, amint a csillagászok hívják az üstökösöket.

A mai kulturembert az üstököstől való félelemnek egészen új alakja szállta meg. Őt a földdel való összeütközés eshetőségei és lehetőségei foglalkoztatják. A tudomány nevében merészebbnél merészebb föltevések repülnek világgá azon a jogcizmen, hogy a tudományos kutatás szülőttei. Az üstökösökkel kapcsolatos világ végének gondolata épügy kísért napjainkban, mint a babonás középkorban. Jelenleg a csillagászok és az egész világ figyelme az u. n. Halley-üstökös felé fordul, amely május hó 18-án fog elvonulni földünk és a nap között.

A Halley-üstökös nem új jövevény. Régi

ismerőse földünknek és tagja naprendszerünknek. Halley Ödön (1656—1742) angol csillagász volt az első, aki számítani kezdte az ő koráig megjelent üstökösök pályáit és rájött arra, hogy az 1531-ben, 1607-ben és 1682-ben látott üstökösök pályája azonos, vagyis rájött arra, hogy itt nem három különböző üstökös pályájáról van szó, hanem egy és ugyanazon égi test utjáról.

Halley ezen fölfedezéséből önként következik, hogy az üstökös pályája nem ábrázolható egyenes vonal által — amint azt addig hitték —, hanem olyan önmagába visszatérő eliptikus görbe vonalú pályán mozog, melynek egyik gyújtópontjában áll a nap.

Bebizonyította Halley azt is, hogy a nevé- ről elnevezett üstökös minden 75—79 évben állandóan visszatér. Az általa megkezdett kutatásokat folytatták és kiszámították a szóban forgó üstökösnek visszamenőleg Krisztus születése előtti 240 évtől való megjelenéseit.

A Halley-üstökös multjára vonatkozólag tudjuk, hogy ez az üstökös volt látható Jeruzsálem pusztulása után 66-ban; ugyancsak ez látta 451-ben Attila küldelmét Aëtius római vezérrel. Látható volt a Halley-üstökös 1066-ban, amikor Hódító Vilmos normanjai elárastották egész Angliát. »Ime ez a jel az égen, hogy Angliának királyra van szüksége« — mondotta Vilmos. Diadalmasan bevonult Londonba és Anglia királyává koronáztatta magát. Mindezeknél sokkal fontosabb szerepe van a Halley-üstökösnek a magyar nemzet történelmében. Mikor Hunyadi János 1456-ban Belgrád várát

védte a törökök ellen, az égi vándor ismét megjelent és óriási riadalmat okozott úgy a magyar, mint a török részen. Amennyiben pedig: 1456-ban nem annyira a magyar és török állott szemben egymással, mint inkább a Krisztus és Mohamed követői, az akkori pápa III. Kalixtus imákat rendelt el az egész keresztény világban, hogy az Ur haragja ne a kereszténységet, hanem a törököt érje. Ugyanekkor rendelte el a mai napig is szokásos esteli harangozást. Utoljára 1835-ben volt látható. Most ismét közelit földünkhöz. Május 18-ig mlnt hajnali csillag, azontul pedig csak este lesz látható.

Remek látványban lesz részünk, ha addig valami változás nem történik pályáján, mert megeshetik, hogy valamely csillag vonzóerejével kitéríti kiszámított pályájából. Tudományos szempontból is tanulságos megfigyeléseket tehetnek a tudósok akkor, ha földünk — ami valószínű — az üstökös csóváján halad keresztül. Minthogy pedig az üstökös tőlünk 26 millió kilométer távolságnyra van, annak, hogy földünk az üstökös csóváján keresztül menjen, legelső feltétele az hogy csóvája 26 millió km.-nél hosszabb legyen. Könnyen lehetséges ez, hiszen 1852-ben megjelent Donáti-féle üstökös csóvája 82 millió km. volt.

Látni való tehát, hogy az üstökösnek a földdel való összeütközése vajmi csekély valószínűséggel bir; mert földünk bármily közel jutna is az üstököshöz, akkor is nem a magvával hanem az üstökével csapódnék össze, s legfeljebb igen szép légköri tüne- menyét idézne

vagy több anyagból készítése is eléggé mutat.

A rajzás felismerhető, hogy a méhek május második felében a röplyuk, illetve a röpdészka előtt fűrtös alakban lógnak, várva a pillanatot az új otthon alapítására. Ez jele annak is, hogy egyrészt túlnépes és hogy herék már vannak (mely nélkül rajzás el nem képzelhető), másrészt annak, hogy az új anya kiképzésben van. A méhészt könnyen felismerheti a rajzásra való előkészületeket azon tü-tü és qua-qua hangokból, melyeket ilyenkor hall.

Ez esetben a család két részre oszlik és pedig az egyik párt az új kiképző anyát védi, mely rendszerint erősebb is, a másik gyöngébb az öreg anyával kivonulásra kényszerül új hajlékot keresni.

A kirepülő első rendszerint kevés kivétellel a közelebb álló fákon, de sőt bokrokon is megpihen, illetve fűrtalokban tömörül. Ily rajok könnyen befoghatók, akár szalmakasba, akár pedig rajfogó készülékbe.

Ily rajfogó készüléket mindenki könnyen készíthet magának. Hasonlít a lepkefogóhoz. Az átlátszó tüll helyett, azonban vászon lesz alkalmazva, melybe simaságánál fogva a méhek nem akadnak bele lábaikkal és könnyen egy zökkenéssel kiönthetők a kaptárba.

Ez a rajfogó készülék hosszú póznára szögeltető olyképen, hogy felső vége egy csákányforma kámpóval is ellátásék. Ezzel elkerüljük a rázást és egy rántás elegendő a raj befogására.

Lépnymokkal, vagy műlépekkel ellátott keretekkel nem szabad tulterhelni a méheket, mert ez munkaképességüket túlságosan igénybe venné.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Hivatalos órák naponta délután 2—6-ig.

Ertesítjük tagjainkat, hogy egyesületünk és szövetkezetünk ügyésze, **Dr. Hajós Jenő**, minden kedden délután 2—4 óráig egyesületünk helyiségeiben, más napokon délután 3—6 óra között irodájában (VI. Vörösmarty-u. 43.) található.

Felhívjuk a t. Tagtársakat, hogy küldeményeiknél a postatakarékpénztári csekkre tagszámukat feljegyezni sziveskedjenek, hogy ezáltal a küldemények kezelése megkönnyíthessék s a hasonló nevek folytán előállható esetleges tévedések kikerülhettek legyenek.

Lapunk terjedelmét megnagyobbítván, módunkban áll a kartársak érdekeit érintő közleményeknek a megfelelő formában teret nyitni, felkérjük tehát a t. kartársakat, hogy ezentúl akár az összességet, akár az egyes kategóriákat érdeklő értesítéseikkel, vagy közlendőkkel a szerkesztőséget megkeresni sziveskedjenek, amely azokat megfelelő formában közölni illetve felhasználni fogja.

Kartársi üdvözléttel

A szerkesztőség.

Lapunk akadálytalan kézbesíthetése czéljából felkérjük tagtársainkat, hogy mindenkor pontos lakcímüket, továbbá rangjuk és beosztásuk változását a kiadói hivattal haladéktalanul közöljék.

A Vasuti Altisztek Országos Otthona értesíti t. tagjait, hogy helyiségeiben: Budapest, VIII. Fesztetich-u. 4. sz. I. 18. alatt (Máv. nyugdíjház a keleti p. u. mellett) kényelmes vendégszoba áll a t. tagok rendelkezésére. A vendégszoba egy 24 órára személyenként 1 korona 40 fillér díj mellett vehető igénybe.

Az ősemlék. Kétségtelen, hogy az ősemlék megbízható anthropologiai rajza egyike a legérdekesebb tudományos föladatoknak és éppen nem csodálandó, hogy a világhírűvé vált neandervölgyi lelet a földkerekség valamennyi anthropologusát lázba hozta, de mintha az ősemlék problémája is egyike lenne azoknak az általános figyelemreméltó kérdéseknek, melyeknek kezelése több óvatosságot kíván, mint amennyivel közönségesen foglalkozni szokás velük. Most például Párizsból jelentik, hogy a Charcot-féle délsarki expedíció legértékesebb eredménye egy ősemléki csontváz, mely hivatva van rá, hogy az emberiségnek multjára épen oly intenzivitással világítson vissza, mint a híres neandervölgyi lelet. Charcon fölfedezése Párizs tudományos köreit természetesen szintén lázba hozta. A híres utazó iparkodik eleget tenni a kíváncsiság feléje zuduló ostromának, részletesen elmondotta, hogy midőn expedíciója a déli sarok egy jeges földnyelvén táborot ütött, az egyik matróz először egy egészen jókarban levő koponyát talált a jég között, azután közös erővel folytatták a keresést s csakhamar megtalálták a koponyához tartozó csontváz baloldali végtagjait is a medencecsonttal együtt. Charcot eleinte azt gondolta, hogy valamely elszerecséltenedett sarkutazó maradványaira bukkant, erről a föltevésről azonban hamarosan le kellett tennie, mert hiszen ha csakugyan valamely elpusztult utazóról lett volna szó, annak a hulláját az örökös sarki jég évszázadokig is a legtökéletesebb épségben konzerválta volna. A csontok barnasága különben

elő, de semmi kárt nem okozna, mert a csóva igen hig, ködszerű anyag.

De annál jobban termékenyítette meg a tudósok fantáziáját az üstökös magjával való összeütközés lehetősége. Ezen esetre vonatkozólag igen érdekesen nyilatkozott Newcomb professzor:

»A legelső pillanatban, amint az izzó anyag a föld légkörébe kerül, az egész égboltot oly vakító világosság árasztja el, mintha csak ezer nap egyszerre világítana, amely óriási fénytől, aki belenéz, rögtön megvakulna. A keletkező hőség azonnal megolvasztaná a legerősebb sziklákat is. Mindez csak pár pillanatig tartana, amíg t. i. az izzó tömeg a föld légkörén áthalad, mert a következő perczen az egész föld felszíne egy izzó és gőzölgő tüzes tömeggé változna át.»

Égészen más véleményt fejtett ki Tyndall angol fizikus, amint azt Hoffman Ottó nem régiben kiadott Halley-üstököséről szóló dolgozatában írja. Hoffman különben igen érdekesen értekezik erről a témáról, úgy hogy szükségesnek tartjuk munkájának eme részét szóról-szóra idézni olvasóinknak:

»Tyndall, a nagyhirű angol fizikus, volt úgy látszik az első, — írja Hoffman — aki azt állította, hogy a föld egy üstökösrel összeütközik, az üstökös anyaga annyira teliténé mérges gázokkal a föld légkörét, hogy, eltekintve az összeütközés veszedelmétől, a mérges gázok okvetlenül megfojtánának embert és állatot egyaránt. Sokkal közelebb az a feltevés,

hogy, ha az üstökös magjával történik az összeütközés, az esetleg lehulló nagyobb meteorokövek bizonyos kárt fognak okozni esetleg még emberéletben is. Erre már volt példa. Kinában 616-ban egy meteorokö tiz kocsin utazó embert vert agyon. Szászországban 823-ban az »Annales Fuldenses szerint« 35 falu pusztult volna el ilyen módon. 1647-ben egy meteorokö egy hajóra esett, mely éppen a nyílt tengeren volt és két embert sujtott agyon. 1654-ben Milanóban egy égből hulló kő egy ferenczrendi szerzetest ölt meg. 1749-ben az Atlanti oceánon ismét hajóra zuhant egy meteorokö, melynek öt matróz eset áldozatul. 1790-ben Rochefortban, Franciaországban pusztult el egy ember meteorhullás következtében. Nagyobb szerencsétlenséget okozott 1810. július havában egy nagy tüzes meteorokö, mely óriási robajjal pattant szét és öt faluban számos embert vert agyon. Megemlítendő még, hogy 1879-ben Kansasban, Észak-Amerikában, egy meteorokö egy parasztot ölt meg. Mindezekből a példákból látható, hogy mily ritkák az ilyen esetek és hogy még az esetekben is, ha nagyobb kövek hullanak is az égből, világévéről nem lehet beszélni.

A csillaghullások alkalmával megesik néha, hogy százezrekre menő meteorserreg tényleg »összeütközik« a földdel. Ezek azonban oly óriási sebességgel hatolnak be a föld légkörébe, hogy a surlódás által keletkezett nagy hő teljesen felemésztí őket. Így tehát a hullócsillagok csaknem kivétel nélkül ártalmatlanul porrá égnek a levegőben, mely esetben jobban

védelmes meg bennünket a folytonosan lehulló kőzapor ellen, mint a legjobb aczélpánczél. Mindezek után nem valószínű, hogy a pusztaság véletlen fogja a világ végét előidézni. Hogy azonban az a nap is bekövetkezik majd, amikor nem lesz többé élet a földön, aziránt sem foroghat fenn kétség. Ahogyan az életnek kezdete volt ezen a földön, azonképen bekövetkezik majd a vége is. Hogy mi fogja ezt a véget előidézni, azt nem tudjuk. A föld meg fog halni, amikor az életfentartó elemek annyira fogytán lesznek már, hogy még a legkisebb infuzórium sem lesz többé képes a tenyésztetéhez alkalmas feltételeket megtalálni. A levegő, a víz mindmennyi életeleme, melyek nem tarthatnak örökké. Ezt látjuk a Mars bolygón, melynek légköre sokkal ritkább, vízmennyisége sokkal csekélyebb mint a földé. Azonkívül a napot, melynek sugaraitól függ minden élet, is érheti baleset. Baleset olyformán, hogy egy más csillaggal találkozhatik előttünk ismeretlen pályáján az űrben, amely találkozás mindenesetre akkora hőfejlesztéssel fog járni, hogy ideleln minden el fog perzselődni. Természetes, hogy mindez csak feltevés, de olyan feltevés, mely nem nélkülözi a tudományos alapot. Különben, amint egy csillagász számítása mutatja, csak minden 100 billió évben van kilátás arra nézve, hogy a nap egy másik csillaggal összeütközzék. Tehát e tekintetben is nyugodtan alhatunk.»

is első tekintetre elárulta, hogy valahonnan a föld belsejéből kerülhettek a jégmező felszínére. E napvilágra került homo antarcticus pontosabb vizsgálata valószínűvé teszi, hogy régiség dolgában körülbelül egyidős a neandervölgyi ősemberrel; magassága 1.75 méter, koponyájának ürtartalma azonban feltűnően kicsiny s agya nem lehetett több 1250 grammnál. A koponyán viszont az a legfigyelemre méltóbb, hogy az alsó állkapocs hátulsó sarka nem szegletes, hanem lekerített, ami a földkerekség összes népei között tudvalevőleg csak a Newzealand-szigetén élő maorik sajátja. A kitűnően fejlett fogorvosi husevőre mutat. Mindent egybevetve, Charcot azt hiszi, hogy az általa föltalált csontváz az emberiségnek abból a homályos és kezdetleges korából való, midőn a földi ember bölcsőjét nemcsak a mai egyenlítő és a mérsékelt égöv alatt, hanem az északi és déli pólusokon is egyformán föl lehetett találni. Valamely őriási kataklizmának kellett elkövetkeznie, hogy úgy az északi, valamint a déli sarki tájakról eltűnt minden élet és eltűnt vele együtt az emberiség is, melynek egy-egy ritkán felszínre vetődő csontmaradványa kézzelfogható bizonyítékokat szolgáltat arra nézve, hogy a tudomány aligha téved a maga hipotéziseiben, midőn kimondhatónak véli és ennek bizonyítására is vállalkozik, hogy az arcticus jég nem örökös, hanem csak képződmény, amelynek kora jelentékenyen fiatalabb, mint a földön megjelenő emberiség kora. Mi volt az a minden fantáziát ezerszeresen meghaladó roppant kataklizma, mely a sarkvidékeket jégsvatagokká változtatta — nem tudjuk. Kétségtelennek látszik azonban, hogy ez a gigászi változás nem állhatott be a föld pályasíkjának bizonyos változása nélkül, amely viszont megint csak nem lehet öregebb, mint az emberiség létezése a földön; mert ime énekek és mesék maradtak róla, sőt a bibliai vizözön legendájában átment a hagyományból a vallásba is. Magától értetődik, hogy ez is csak találgatás és hipotézis. A kíváncsi ember elme azonban a legvékonyabb szalmaszálat is hajlandó megragadni, ha azt képzeli, hogy segédelmével kijuthat abból az évezredek homályából, mely az emberiség egykori földi életét a mai ember értelme előtt elrejtve őrzi. Mivel azonban még a legélesebb értelem is ki van téve (egy arab közmondás szerint: napjában hétszer) a botlásnak és csalódásnak: Charcot »homo antarcticus«-át sem szabad kevesebb óvatossággal fogadni, mint bármely más hasonló, kiválóan érdekes fölfedezést, melynek a — sajnos — koránt sem csatlakozó tudomány figyelmére igénye van. A dolog bizony még mindig úgy áll, hogy az ilyen őskori leletekkel sokszor megjárja a világ. Nem kivétel Charcot sem. Amennyire a tudomány szempontjából kívánatos, hogy délsarki ősember, mely most egész Párizst foglalkoztatja, valóban hiteles legyen, éppen annyira nem lesz ok tulságosan feltűnőnek találni azt sem, ha később, alaposabb vizsgálat után kiderül, hogy e homo antracitus csontváza voltaképpen nem egy homo antracitus-é, hanem (amint a csehországi csufos felsülés óta mondani szokás) a »Hans Bramké, aki Podjebrad idejében kocsis vala.« — Ez pedig csak tréfa. Az igazság az, hogy Charcot leletéről még sokat fog hallani a világ, mert a párizsi anthropologiai muzeum a csontvázat hitelesnek és tudományos értékűnek tartja.

Buffet-kocsik helyett étkező-kocsik. Az államvasutak személyforgalmának növekedésével a vonatokkal közlekedő, ugynevezett buffet-kocsik nem tudják kielégíteni a gyorsvonatokkal utazó közönség igényeit s emiatt nagyon

sok a panasz. A Nemzetközi Hálókocsi Társaság emiatt ki akarja küszöbölni a buffet-kocsikat s ezek helyett új étkező-kocsikat fog járni. Most készült el a győri vaggongyárban hat új étkező-kocsi; a kocsikat május 1-től kezdve azokhoz a gyorsvonatokhoz csatolják, ahol élenk a forgalom és nincs étkező-, hanem csak buffet-kocsi. Egy-egy új étkező-kocsi teljes felszereléssel együtt 115.000 koronába kerül.

Új személyvonat Aradra. Aradról jelentik: Az államvasutak igazgatósága értesítette Stankovich Miklós aradi máv. üzletvezetőt, hogy a kereskedelmi miniszter elfogadta előterjesztését, mely szerint Arad és Budapest között új vonat induljon. Az új személyvonat Budapestről este 11 órakor indul és reggel 7 órakor érkezik Aradra. Az új vonat életbeléptetésével az aradiak egyik régi vágya teljesül.

A komárom—érsekújvári vasút megnyitása. A komárom—érsekújvári vasút megnyitott és május 19-én adják át a forgalomnak. Ugyanazon napon lesz a közigazgatási bejárás is. Az ünnepélyes megnyitásra Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, Kálmán Gusztáv, Stetina József kereskedelmi államtitkárokat is meghívják.

Új gyorsvonat Berlinbe. Junius elsején egy új gyorsvonattal szaporodik a Budapest-Berlin közötti vasuti közlekedés. Az új gyorsvonat délben 12 óra 20 perczkor indul és reggel 5 óra 26 perczkor érkezik Berlinbe. Az ellenvonat 11 óra 40 perczkor indul el Berlinből és este 6 óra 20 perczkor érkezik Budapestre.

A K. S. O. D. beruházási programja. A kassa-oderbergi vasút beruházásait, amelyekre 41 millió korona kölcsönt vesz fel a társaság, hosszú huza-vona után végre mégis csak megvalósítják, mert a munkálatok már elodázhatatlan sürgősek. Első sorban a zsolna—csacai vonal második vágányát építik ki, amelynek költségeire 3 millió korona van előirányozva. Ennek befejezése után az osztrák-magyar átmeneti forgalom szempontjából igen fontos zsolna tescheni vonalon építik ki a második vágányt. A magyar és külföldi áruforgalom érdekében fontos teschen—oderbergi vonalon a második sínpar kiépítése egyelőre elmarad, mert nagyon sok akadályt gördítenek az építés elé. A nagyobb beruházási munkálatok közül, melyeket szintén mielőbb megkezdene, megemlítendő a ruttkai rendező pályaudvar kibővítése, az államvasutak és a kassa-oderbergi vasút közötti átmeneti forgalom könnyebb lebonyolítása céljából. Ugyanott főmühelyt is létesítenek. Rendező pályaudvar épül Csacán is. Igló állomáson pedig fűtőház, azonkívül az összes jelentékenyebb magyarországi állomásokon kibővítik a pályaudvarokat befutó sínparokkal.

Lapunk terjesztése.

Tagjaink nagyon jól ismerik egyesületünk és a vele kapcsolatos szövetkeztünk működését, ismerik azt az emberbaráti célt, melynek szolgálatában állunk, mert maguk veszik igénybe azokat a kedvezményeket, melyeket nemcsak a tagok, hanem hozzátartozóik is élveznek.

Arra nincs is szükség, hogy napról napra ezt magyarázzuk nekik, mert ők amúgy is tudják mit várhatnak jóléti intézményeinktől.

Nekik nincs szükségük arra, hogy figyelmeztessük őket arra, amit ezen intézmények adnak, mert naponta látják, hol és mily irányban istápoljuk azokat, akik a szabályok szerint erre jogosultak.

De vannak sokan, akiknek mindarra égető szükségük van, amit mi tagjainknak nyújtunk, a nélkül, hogy tudnák, hová forduljanak ilyen kedvezményeknek megszerzése illetve a maguk és családtagjaik részére való biztosítása céljából.

Lapunk az, mely szószólója az egyesület érdekeinek, melyből mindenki olvashatja, hogy mi a hivatása jóléti intézményünknek. Ezt a lapot kell tehát mennél szélesebb körben megismertetni azokkal, akiknek szükségük van oly anyagi istápolásra, melyet a maguk erejéből képtelenek maguknak biztosítani.

Tagjainknak tehát, akik ezt a lapot díjtalanul kapják, már saját jól felfogott érdekükben is kötelességük lapunkat ismeretségi körükben terjesztetni, és környezetüket figyelmeztetni arra, hogy egyesületünk útján ők is hozzájuthatnak mindazokhoz az előnyökhöz, melyekre úgy nekik mint családtagjaiknak szükségük van.

Ezzel nemcsak azoknak tesznek jót, akik mindezeket az előnyöket biztosítják maguknak, hanem közvetve maguknak is, mert mennél többen tömörülünk a közös célok elérésére, annál könnyebben és annál hamarabb tudjuk azokat megvalósítani, még pedig oly újabb előnyök elérése mellett, melyek megvalósítása egyedül a tagok számától függ. Ezért legyen minden tagnak gondja arra, hogy új tagokkal gyarapítsa egyesületünket.

Ehhez pedig semmi különös fáradság nem kell, elég ha lapunkat tovább adja.

Annyi közérdekű dologgal foglalkozunk, hogy bárki is szívesen olvassa lapunkat és így megtalálja benne azt is, ami őt érdekli, vagy mire neki is szüksége van. Mert még az is, aki koránál fogva már nem lehet egyesületünk valamelyik csoportjának tagja, élvezheti a balesetbiztosítás kedvezményét, melyre kivált olyanoknak, akik utaznak, vagy veszélyes foglalkozást űznek, okvetlen szükségük van.

Ezért havonta csak **egy koronát** kell fizetnie és megkapja lapunkat díjtalanul, részesül jogsegélyben, s ezenfelül halált vagy állandó teljes munkaképtelenséget okozott balesetnél **2000 korona**, — részleges állandó jellegű munkaképtelenség esetén pedig ennek megfelelő hányad arányában kárpótlást nyer.

Minden egyes tagtársunknak érdeke, hogy ismerőseit, rokonait a lapra figyelmeztesse és a lap előfizetésére buzdítsa, mert minél szélesebb körben terjed el lapunk, annál messzebbre terjesztheti ki működését egyesületünk is és minél többen ismerik meg lapunk révén egyesületünk áldásos munkáját, annál többen fognak ezen a révén is rendes egyesületi tagokul beiratkozni. És minél többen lesznek az ilyen előfizetők, annál terjedelmesebb, jobb és tartalmasabb lapot adhatunk. Ami szintén mindnyájunk javára válik.

Értesítjük tehát az érdeklődőket, hogy **lapunk előfizetési ára balesetbiztosítással együtt havonként egy korona, negyedévenként három korona, fél-évenként hat korona, egész évre tizenkét korona.**

Egyesületünk négy csoportja bármelyikének tagjai természetesen díjtalanul kapják a lapot.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyeresé-
részesedés.

„Dordrecht”

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi dekretummal.

Részvénytőke:
4.000.000 korona.

Magyarországi fiók:
Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.

Igazgató: **Robitsek Henrik Ferencz.**

A „Dordrecht” az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy **magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékekben helyezi el.**

*Referenciák: Magyar Általános Hitelbank,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapesten.*

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.

VÁSZON-, FEHÉRNEMÜ-ÁRUHAZ

BODÓ ÉS NEMES BUDAPEST

BAROSS-TÉR 19.

A BAROSS-SZOBORRAL
SZEMBEN.
(A KÖZPONTI PÁLYA-
UDVAR TÖRSZOMSZÉD-
SÁGÁBAN).

Áruházunk kizárólag jobb minőségű, kipróbált és feltétlen megbízható árucikkeket nyújt a vevőközönség rendelkezésére, miért is az összes eladott árú jó- és színtartóságaért felelősséget vállalunk. Eredeti végből, vágott anyagmintákat az alább jelzett vászon, sifon, kanavászok és damaszt árukból, ugyiszintén a férfi ing és női bluzra való eredeti angol zefirből kívánatra készséggel küldünk. Állandóan nagy választék férfi-, női- és gyermek-harisnyákban, valamint különféle matrözingekben. — Menyasszonyi és férfi kelengyék a legszebb kivitelben állandóan raktáron.

Vásznak fehéreneműekre. 1 vég 23 méter.	Sifon, 1 vég 23 méter.	Lepedővászon, varrás nélkül
Pamut creasz 74 cm. széles ára 9.50 kor.	Madepolán, mosott, 20. szám ... ára 15.— kor.	Gyepen fehérített, középvasztag.. ára 18.— kor.
Magyar vászon 74 > > > 13.— >	Madepolán, mosott, 50. > > > 16.50 >	Rózsahégyi, erős szálú..... > 22.— >
Magyar vászon 84 > > > 14.— >	Madepolán, mosott, 100. > > > 18.— >	Szepességi, kiváló jó minőség... > 26.— >
Hattyú vászon 84 > > > 17.50 >	Sifon D. 52. szám..... > 23.— >	Vászon alsó nadrágra.
Fehérenemű vászon 84 > > > 20.50 >	Sifon S. 54. > > > 27.50 >	Késmárki erős, tartós minőség.. ára 15.— kor.
Kelengye vászon 84 > > > 24.— >	Kanavász- és damaszt-árú ágyhuzatra.	Szepességi sodrott szálú..... > 18.50 >
Fonál vászon 84 > > > 26.— >	Csikos damaszt, 1 vég 23 méter ára 21.— kor.	Köpper, 1 méter —,96, Csinvat, 1 m. > 1.20 >
Eredeti rumburgi vászon minden minőségben.	Virágos damaszt, 1 > 23 > > 23.— >	Asztalneműk és törülközők.
Paplanlepedő-vászon 180 cm. széles, 2.—, 2.50 kor.	Czérnázott kanavász, 1 vég 23 m. > 15.— >	6. szem. fehér étkező készlet 6, 8, 10, 12, 18 kor.
Kész paplanlepedő..... ára 7.—, 8.— kor.	Rumburgi lenkanavász, 1 vég 23 m. > 20.50 >	6 szem. kávé készlet... 3, 5, 7, 9 12, 16 >
Kész lepedő varrás nélkül... > 2.50, 3.— >	Angin belső huzatra 1 vég 15.—, 18.—, 20.— >	Dam. törülköző tucatja..... 8, 10, 12, 16 >

Saját műhelyünkben készült uri- és női-fehéreneműk, tartós anyagból és elsőrendű elkészítéssel.

Fehér, puha mellü férfi ingek.	Női ingek.	Férfi alsó nadrágok.
A. minőség; szép mintás mellü ára 3.50. 4.— kor.	Madepolán egyszerű kivitel ára. 2.60, 3.— kor.	Csinvat, francia gombos szabás. ára 4.— kor.
M. minőség, remek damaszt elővel, ára 5.— >	Madepolán diszes..... ára 4.—, 5.—, 6.— >	Csinvat, füzös, szabás..... > 3.— >
D. minőség, angol piké betéttel... > 6.— >	Vásong-ing kézi himzéssel. ára 4.—, 5.— >	Köpper..... ára gombos 3.20, füzös 2.60 >
Fehér, sima mellü férfi ingek.	Rumburgi vászon diszes kivitel 8, 10, 12.— >	Nyári puha színes ingek.
A. minőség..... ára 3.50 kor.	Női hálókötös.	2 vagy 1 gombos nyakkal.
M. > > > 4.50 >	Szegélyes..... ára 2.60, 3.— kor.	Eredeti angol zefir..... ára 5.50, 6.50 kor.
D. > > > 5.50 >	Himzéssel..... > 4.—, 5.— >	Zefir, megbízható jó minőségű > 4.—, 5.— >
Színes férfi ingek.	Diszes kivitel..... ára 6.—, 8.—, 10.— kor.	Rövid nyári nadrág.. ára 1.50, 2.—, 3.— >
Eredeti angol zefir..... ára 5.—, 6.— kor.	Férfi háló ing.	Fürdőruhák urak és hölgyek részére. Váll plédék minden minőségben.
Francia karton..... > 4.—, 4.40 >	A. minőség, színtartó szegélydiszszel, ára 3.50 kor.	
Mosó karton..... ára 3.50 >	M. > > > 4.40 >	

Nyakkendők és utazó takarókból állandóan dús választék.

Vidéki megrendelések utánvétellel küldetnek, csomagolás és szállítólevél nem számítatnak és 20 koronán felüli megrendelések bérmentve eszközöltetnek. A meg nem felelő árukat visszavesszük, értékét visszafizetjük.

A M. Á. V. t. tisztviselői és alkalmazottai a szabott árakból külön 10% árkedvezményben részesülnek.